

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 114 (3276) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Megkezdődött a jangcsei döntő csata

**Hat japán hadosztály tör gyorsan előre a folyam kikötői felé
Elfoglalták a 185-ik csungkingi hadosztály főhadiszállását
Spanyolország elleni hadjárat céljaira akarja megszerezni Washington
az Azori és Zöldfoki szigeteket**

Lisszabomból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: **Az angol hírszolgálat a következő kínai különjelentést közölte, amelyet a csungkingi főhadiszállás adott ki:**

Vasárnap éjjel óta 6 japán hadosztály gyorsan tör előre a Jangcse folyó kikötői felé. Ez az új előretörés, amely a jangcsei döntő csata első lépése, része annak a japán offenzívának, amely a csungkingi főváros: Csungking ellen irányul és annak elfoglalását célozza. A nagy folyam déli partja mentén heves harcok folynak a fontos kicsangi támaszpont előtt. Nyugatról jelentős csapatok keltek át a folyón és most ezek is Csungking felé közelednek.

Sanghajból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: **A Central Press jelenti egy honan japán támaszpontról:**

Japán csapatok a kínai kormány csapategységeivel bevették a 185-ik csungkingi hadosztály főhadiszállását, a Jangcse folyó partján levő Iu városát.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távírási Iroda jelenti: **A császári főhadiszállás jelentése szerint a japán légierők május 22-én megtámadták Chittagong repülőterét. A támadás során 19 ellenséges repülőgépet lőttek le légi harcban, ötöt pedig a földön pusztítottak el. E hadművelet során egy japán repülőgép pusztult el.**

Egyre világosabban kirajzolódnak az Azori és zöldfoki szigetek elleni amerikai terv körvonalai

Rangoonból jelentik: (MTI) A Domei Iroda jelenti: Május 22-én 7 ellenséges repülőgép megtámadta a Baikal Maru nevű japán kórházhajót. A támadó gépek közül 3 géppuskával tüzet nyitott a szabályos jelzőekkel ellátott és teljesen kivilágított kórházhajóra, amely a Rangoon folyón haladt.

Rómából jelentik: (MTI) A Messagero jelentése szerint mind világosabban kirajzolódnak az Egyesült Államoknak az Azori szigetek és a Zöldfoki szigetek ellen tervezett támadásainak körvonalai. Mint a newyorki lapok írják, ebben a támadásban résztvennének a braziliai csapatok is. Az Oglobo című bra-

zíliai lap azt írja, hogy Knox legutóbbi brazilai látogatása alkalmával megvizsgálták Brazília és Portugália egymás közötti viszonyát, valamint annak lehetőségét, hogy Brazília vállalná a Zöldfoki szigetek és az Azori szigetek védelmét, minthogy ezek Amerikának Európa felé legfontosabb előretolt támaszpontjait jelentenék. A Messagero értesülése szerint Wood Ward ellentengernagy kijelentette, hogy az Azori szigetek és a Zöldfoki szigetek fontos céljai az Egyesült Államoknak és kiinduló pontul szolgálhatnának egy Spanyolország ellen indítandó hadjáratban.

Nem „Európa erőd”, hanem hadműveleti bázis

Berlini tudósítás szerint — mint a Pest írja — a német sajtó Tunisz után általában a fennálló hadihelyzetnek Németország szempontjából való mérlegelésével foglalkozik. Igen érdekes és feltűnő a Deutsche Allgemeine Zeitung állásfoglalása a mostanában szállóigévé vált „Európa erőd” elnevezéssel szemben. A lap sokkal helyesebbnek tartja a „hadműveleti bázis” megjelölést, mert amaz pusztán védekező alap-

gondolatot fejez ki, holott Európa az az erőközpont, amelyből neki magának sokkal kedvezőbb feltételek vannak a támadó fellépéshez, mint az ellenségnek. A lap a továbbiakban emlékeztet a Szovjet nagy előkészületeire és hozzáfűzi, hogy szovjet támadása csak akkor lehet eredményes, ha szövetségesei nyugaton vagy délen egyidejűen segítségére sietnek. — Ezidőszelint azonban sem Anglia, sem Amerika nin-

A Völkischer Beobachter megállapítja, hogy Németország szövetségesének rendelkezésére áll a 400 milliós Európa, amely a német hadlőpar szolgálatában van. Ez olyan szám, aminőt Németország ellenségei nem tudnak felmutatni. A totális mozgósítás olyan erőtartékokat szabadított fel, Németország gyártási képessége olyan soha el nem ért fokra emelkedett, amit ellenségei nem hozhatnak és Németországban a

teljesítő képesség még tovább fokozható. Az ellenségnek óriási megterhelést jelent az utánpótlás. A szovjet hadianyagpótlása a távoli Uralból és a sziberiai vidékekről származik. A tenger-alattjárók pusztítása: Amerika számára súlyos közlekedési megterhelést jelentenek. Ehhez hozzá kell számítani a szövetségesek nyersanyagvesztéseit gummiban, alumíniumban, cinkben, olajban és a szénellátásban.

Nyugtalanítja Washington Churchill és Roosevelt tárgyalásainak elhúzódása

Washingtonból jelentik: (B. F.) Churchill tegnap King tengernaggyal, az amerikai flotta főparancsnokával és más vezető amerikai tisztekkel folytatott megbeszélést.

Bernből jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: **Washingtonból érkező jelentések szerint itteni mértékadó körökben Churchill és Roosevelt tárgyalásainak elhúzódása nagy aggodalmat kelt. — Ezekben a körökben létező nyomon a legsötétebb feltevéseknek adnak hán-**

got. Lisszabomból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Angol forrásból származó hírek szerint Churchill továbbra is Washingtonban marad, hogy Roosevelttel együtt átvizsgálja a katonai részről előterjesztett terveket. A legutóbbi négy nap folyamán megszakítás nélkül folyták a megbeszélések reggeltől késő éjszakáig. Kezddtek Roosevelt hálószobájában és hivatalában végződték.

Külföldi vélemények a komintern feloszlatajáról

Stockholmból jelentik: (MTI) A Komintern feloszlatajáról szóló moszkvai határozat Stockholmban nagy feltűnést keltett, de egyáltalán nem hatott meggyőzően. Még baloldali körök is gyanuperral fogadták a hírt. A lapok annak a feltevésnek adnak kifejezést, hogy Moszkva továbbra is fenntartja a kapcsolatot a külföldi kommunista pártokkal, sőt titokban pénzzel is támogatja azokat.

A liberális Dagens Nyheter hangoztatja, hogy a feloszlatajáról még nem minden. Az egész világ tapasztalathból tudja, hogy a kommunisták le szokták tagadni szándékaikat és terveiket, ha nekik úgy felel meg. Ezzel az angol és amerikai szakszervezetek vezetői is tisztában vannak. — A Stockholms Dagbladet azt írja, hogy a komintern nem lesz többé látható, más kérdés azonban, vajon tényleg tetlen marad-e? Ugyancsak a Dagens Nyheter londoni jelentés szerint a Labour Party vezetőinek nyilatkozatából kitűnik,

hogy a párt a jövőben sem vesz fel a tagjai sorába kommunistákat. Az ellentétek a Labour Party és a kommunisták között mélyrehatóak és nem a komintern volt az egyesülés egyetlen akadály.

A lap azt hiszi, hogy a svéd kommunisták megkísérik a szociáldemokratákhoz való csatlakozást, ami azonban még sokáig kiliátástalan.

A Szociáldemokrata a feloszlatajáról nem tartja csalásnak, ezzel szemben a Svenska Dagbladet megállapítja, hogy Sztalin a komintern feloszlatajáról nem sokat áldozott mert az utóbbi időben az úgy sem volt tevékeny.

Bernből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A svájci lapok szerint a komintern feloszlatajáról csak a címke módosítását jelenti. Ezért ez az intézkedés senkit se téveszten meg, mint hogy a Kreml 20 esztendőn keresztül nem tett mást, mint azt, hogy megféveszteni igyekezett a világot.

Kisgyűlést tartott a városi törvényhatósági bizottság

80 millió pengőt tesz ki jelenleg a város vagyona

Nagyvárad, május 24. A városi törvényhatósági bizottság ma délelőtt fél 12 órai kezdettel Hlatky Endre főispán elnöklése alatt kisgyűlést tartott, amelyen részben önálló kisgyűlései, részben pedig közgyűlést előkészítő ügyeket tárgyalt le.

A kisgyűlés tudomásul vette, hogy a polgármester 48 ezer pengő vételárért gőz-úthengerlőt vásárolt. A közüzemi Székház kibővítésére szükséges telekvásárlásra, valamint a Vegyi és Élelmiszeripari r. t. telekfelozásával kapcsolatos utcanytás céljára szükséges ingatlanok megszerzése tárgyában kiküldött kisajátítási bizottság jelentését, amely szerint a vételre vonatkozó tárgyalások folyamatosan vannak, szintén tudomásul

vette a kisgyűlés.

A városi főlevéltárnok jelentést tett a levéltárban lévő több, mint 10 köbmétert kitevő román nyomtatványok selejtezésére és a fölösleges példányok eladására. A kisgyűlés erre megadta a felhatalmazást.

A Szent László Tüdőszanatórium igazgatóságának egy régebbi kérelme alapján a város által oda bentelt szegény betegek napi ápolási díját május 1-től 6 pengő 40 fillérré emelték fel. A belügyminiszteri vonatkozó intézkedése alapján a tüdőszanatórium igazgatósága újabb kérvényt terjesztett be, amelynek elintézéséeként a napi ápolási díjat január 1-től kezdődőleg emelik fel 6 pengő 40 fillérré.

Vállalatba adja a város a légtalmi központ berendezésének átalakítási munkálatait

A légtalmi központ berendezése szakértői vélemény szerint nem felel meg a legújabb tapasztalatok alapján támasztott követelményeknek. Az ennek folytán szükségesé vált átalakítási munkálatokat 3327 pengő értékben vállalatba adja a város. A kisgyűlés megadta hozzájárulását. Haconlöképpen hozzájárult a kisgyűlés, hogy a 4-es számú műút építésével kapcsolatban az Attila-utca egy szakaszán szükségesé vált támfal építését 6700 pengő értékben vállalatba adják. Engedélyezte a kisgyűlés, hogy a város kifizesse Komjáthy Ferenc téglagyár-tulajdonosnak a múlt évről elintézetlenül maradt négy számlát, amelynek kiegyenlítése eddig alaki hibák miatt késett.

A Nagysóttér 15. szám alatt Szabó Gábor háztulajdonosnak a földmúlások következtében beomlott a háza s ezért 3800 pengő kártérítést kért a várostól. Erre jogi alap nem lévén, a polgármester javaslatának megfelelően a város méltányosságból 1900 pengőt térít a károsultnak.

Szerepelt a kisgyűlés mai tárgysorozatán a Kepes Sámuel-féle ingatlan kisajátításának ügye is, ezt azonban levetették a napirendről.

A villamosmű kazántelepe részére 16 ezer pengő értékben három villamos emelő s a villamosmű egyéb berendezkedésére pedig 12.174 pengő értékben 5 elektromotor megrendelése szükséges, amihez a kisgyűlés hozzájárult.

Jóváhagyta a kisgyűlés a jádremetei ingatlanvásárlást

A Horthy István-telep nélküli a kellő vizellátást, mert az e célra ásott kutak nem felelnek meg a célnak. A polgármester ezért javasolta, hogy az Árpád vezér útról 1300 méter hosszúságban vízvezeték építsenek tovább az ONCSA házakig és a telepen 2 közkút és 2 tüzesapot létesítsenek, aminek költségei 30 ezer pengőt tesznek ki. A kisgyűlés más megoldási lehetőségekkel szemben a polgármesternek a vízvezeték továbbépítésére vonatkozó javaslatát tette magáévá. A munkálatok a jövő hét közepén már befejezést is nyernek.

A gyermeknyaraltatás rendszeresítése céljából mulasztatatlant, hogy a város ingatlant vásároljon Jádretemén. Erre most kedvező alkalom kínálkozott a jádremetei Kuglis-féle háromszobás verandás ház megvásárlásával, ami máris alkalmas 30 gyermek elhelyezésére. Kibővítése után pedig 60 gyermeket is be tud majd fogadni. A vételár 12 ezer pengő. Ezenkívül a város bérelt Jádretemén egy villát, amelyben további 30 gyermek fér el. A kisgyűlés úgy az ingatlanvásárlást, mint a bérletet jóváhagyta.

A közgyűlést előkészítő tárgysorozati pontok tárgyalása során Gyapay László helyettes polgármester ismertette a belügyminiszternek a városi költségvetést jóváhagyó rendeletét, valamint a minisztérium leiratát az ingatlanvagyon átruházási illetékéről alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

Borbély Dezső főjegyző a belügyminiszternek a városi tisztviselők véglegesítése tárgyában kiadott rendeletét ismertette. Ennek kapcsán Körtsmáros László bizottsági tag méltányló szavakkal emlékezett meg a városi tisztviselői kar

munkásságáról és kifejezte a város közönségének azt a reményét, hogy a véglegesített tisztviselők a jövőben is meg fognak felelni a hozzájuk fűzött várakozásoknak. Körtsmáros László felszólalására a tisztviselői kar nevében Gyapay László helyettes polgármester válaszolt. Megköszönte a helyük helyezett bizalmát és ígéretet tett, hogy a jövőben is igyekezni fog méltónak mutatkozni erre a bizalomra. A helyettes polgármester ezután a város háztartási alapjának, valamint egyéb alapjainak és közüzemének 1942. évi zárszámadása tárgyában tett előterjesztést. A felsorakoztatott számadatok közül kiemelkedő érdekesség, hogy a város vagyona ezidőszereint 80 millió pengő értékű. A továbbiakban a különböző alapítványok és a városi gyámpénztár, valamint a törvényhatósági útalap 1942. évi zárszámadásáról tett előterjesztést a helyettes polgármester.

Új állásokat rendszeresítenek a mérnöki hivatalnál

Nagyvárad városának a román postatakarékpenztárral szemben 102.412 pengő tartozása van, ami kamatokkal együtt koreken 114 ezer pengőre rug. Minthogy ennek az összegnek a kifizetése nehézségekbe ütközik, ezt gyűmölésözölög kell elhelyezni. A polgármester arra tett javaslatot, hogy ezt a pénzt a város a Rimanóczy-alapnak adja kölcsön a szükséges beruházások eszközésére. Ez a hitelnyújtás kedvezően fogja befolyásolni a belügyminisztérium döntését arra vonatkozóan, hogy a város a Rimanóczy-fürdőt és szállót továbbra is házi-kezelésben tarthassa, ami az eddigi ered-

mények után kívánatosnak látszik. Szabó János bizottsági tag felszólalásában szintén a házi-kezelés helyesebb volta mellett nyilatkozott s ez a felfogása találkozik a kisgyűlés többi tagjának a véleményével is.

Az útalap költségvetésének terhére a városi mérnöki hivatalnál új állásokat rendszeresítenek, illetve a meglévő állások egy részét átszervezik. Az erre vonatkozó indoklás szerint a városi mérnöki hivatal személyzetének létszáma nem áll arányban azzal a rendkívüli nagy munkával, amelynek elvégzésére hivatott. Ezenkívül egyes állások betöltői az általuk végzett felelősségteljes munkához és műszaki képzettségükhöz képest túlszerűen díjazásban részesülnek. A kisgyűlés magáévá tette ezeket a méltánylást érdemlő szempontokat és magáévá tette az új állások szervezésére, illetve a meglévők átszervezésére vonatkozó polgármesteri javaslatokat.

Petrásovics Árpád, a Rimanóczy-kávéház és étterem bérlője kérését terjesztett elő, hogy a város engedje el az 1943. évi július 1-től október 31-ig terjedő időre eső bérösszeget. A kisgyűlés elutasította a kérelmet.

A polgármester javasolta, hogy Budapest és más városok példájára Nagyvárad városa vállalja magára 10 hadiárva eltartását s erre egyelőre személyenként havi 60 pengőt biztosítson s ezenkívül a hadbavonultak családjainak támogatására 10 ezer pengőt utaljon ki. A polgármester rámutatott arra, hogy a hadiárvak gondozása és a hadbavonultak támogatása elsőrendű kötelesség, amelynek a város is eleget kell, hogy tegyen. Kifejezésre juttatta a polgármester azt a reményét, hogy a város példáját a nagyvállalatok és más intézmények követni fogják.

Az állampolgársági bizonyítványok kiállítására iránti kérelmek benyújtásának határideje 1943. december 31-én lejár. Minthogy a belügyminisztérium nem engedélyezte a bizonyítványok kiállításának decentralizálását s ott most is több, mint 10 ezer ilyen kérvény vár elintézésre, ezenkívül Nagyváradon különösen a kecskényi lakosság még nem kérte állampolgársági bizonyítványát, szükségesnek mutatkozik a határidő egy évvel való meghosszabbítása. A polgármester javaslatára a város ily értelemben szándékozik feliratot intézni a minisztériumhoz s a kisgyűlés hozzájárult a javaslathoz, amelynek ügyében még a közgyűlésnek is döntenie kell.

Buza és lisztelrejtőket ítelt el a törvényszék

Nagyvárad, május 24. Dr. Miklós Jenő margittai fogorvos felesége ellen lesége, akik — a vádirat szerint — búzát miatt emelt vádat a kir. ügyészség azért, mert lakásán, a szekrénye fiókjában 30 kilogramm lisztet rejtett el s a fiókot lezárta. Az ügyet ma délelőtt tárgyalta a nagyváradai törvényszék Várad-tanácsa, Miklósné azzal védekezett, hogy a lisztet ajándékba kapta s arra betegsége miatt volt szüksége. A bíróság dr. Hegyváry kir. ügyész vád- és dr. Turnovszky Sándor védbeszéde után bűnösnek mondotta ki Miklós Jenőné közszükségleti cikk jogellenes elvonásának vétségében és ezért 300 pengő pénzbüntetésre ítélte. A kir. ügyész s az elítelt megnyugodott az ítéletben, így az jogerős.

Ugyancsak közszükségleti cikk jogel-

Mozik műsora:

APOLLÓ: 3 és 5 óraker: Ópiumka, ringó, 7 óraker: Erdély kapuja.
BELVÁROSI: Késő.
CASINO: 7-en, mint a gonoszok.
KORONA: Egy szoknya, egy nadrág.

Hergár Viktor műszaki tanácsos a város belterületén lévő utcák burkolása tárgyában tett előterjesztést. A megrongált burkolatú utcák számbavétele eszmorú képet nyújt. Nincs az országnak még egy városa, amelyben az utcák ennyire el lennének hanyagolva. A mulasztatatlant javításokra — nem is szólva a teljesen közvezetlen utcák burkolásáról — 500 ezer pengőre volna szükség, amire a városnak csak 127 ezer pengő fedezete van. A hiányzó 183 ezer pengőt, a város államsegély forrásában fogja kérni a belügyminisztériumtól. Az erre vonatkozó polgármesteri javaslat a kisgyűlés egyhangú helyesléssel találkozott. Ennek kapcsán a polgármester kifejtette, hogy a város összes utcáinak rendbehozására hozzávetőlegesen becsülve több, mint 5 millió pengőre volna szükség s ez már egymagában is mutatja, hogy a város a maga erejéből nem képes ebben az irányban eleget tenni kötelezettségeinek.

Végül a színházi díszletraktár és a városi bérház ügyét tárgyalta a kisgyűlés. A színházi díszletraktárnak a tűzoltólaktanya melletti parcellán való felépítése, szakértői bizottság véleménye alapján, tárgyalanná vált, úgy hogy ezt a színház közelében fogják felépíteni, ha a viszonyok ezt lehetővé teszik. A városi bérház építése az anyagihiány miatt szenved késedelmet, de ennek tervét a város vezetősége mégsem ejti el.

A kisgyűlés délután két óraker ért véget.

Pipereszappant is osztanak az „U” jelzésű mosószappanszelvényekre

Nagyvárad thj. város polgármestere 2065—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom a fogyasztó közönségnek, valamint a szaponelosztásra kijelölt kereskedőknek, hogy a f. évi június havi „U” jelzésű mosószappanszelvényekre az esedékes mosószappanon kívül még további 1 darab 10 dkg-os pipereszappant is kiszolgáltató.

A kenyérjeggyel nem rendelkező gabonaellátottak, valamint a 2 éven elüli gyermekek részére a június havi külön mosószappanjegyre szintén szolgáltatóknak ki 10 dg pipereszappant. Nagyvárad, 1943. május 20. Dr. Soós István s. k., polgármester.

lenes elvonásának vétségével vádoltan állt a törvényszék Várad-tanácsa előtt Blaga Demeter keszthelyi gáza és felközsükségleti cikk jogtalan elvonása és lisztet vontak el az igénybevétel elől olyképpen, hogy a férfi két zsák elsőosztályú és négy zsák másodosztályú búzát, az asszony pedig két zsák lisztet nem íratott fel a gabonalapra. Mindketten elismerik bűnösségüket s azzal védekeznek, hogy csak úgy kapnak mezőgazdasági munkást, ha ellátást is biztosítanak számukra. Arra pedig a megengedett mennyiség nem elég. Dr. Hasas Emil védőbeszédében enyhe büntetést kért, tekintettel a vádlottak büntetlen voltára és beismerésükre. A bíróság Blaga Demetert és feleségét fejenként 250 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Sztalin a hírek szerint szabadkezet kap Európában az érdekei körébe tartozó területeken

Roosevelt konkrét követeléseket intézett Sztalinhoz

Berlin. (Interinf.) Az *Európa Press* lisszaboni tudósítója jelenti, hogy Roosevelt konkrét követeléseket intézett Sztalinhoz. A követelések lényege a következőkben foglalható össze: 1. Roosevelt nyomtatékosan kéri Stalint, hogy politikai téren eddignél nagyobb óvatossággal járjon el, mert Moszkva politikai és katonai céljainak időelőtti nyilvánosságra hozatalával hajótörést szenvednének azok a törekvések, hogy Finnországot kivonják a Szovjet ellenfeleinek táborából. 2. Roosevelt hasonló nyomtatékkal nagy óvatosságot javasol Stalinnal a Szovjet más nyugati szövetségével kapcsolatban is, különösen Lengyelország, a Balkán és Török-

ország felé, mert itt is fennforog annak veszélye, hogy ezeknek az államoknak védelmi képességét megerősítene, ha a Szovjet túl korán elárulja terveit. 3. Roosevelt arra kéri Stalint, hogy hathatósan járuljon hozzá az angliai és amerikai helppolitikai feszültségek levezetéséhez és e célból azt indítványozza, hogy nyomban, legalább is forma szerint oszlassa fel a kommunizmus nemzetközi szerveit és számolja fel a kommunista internacionálét. 4. E követelések teljesítésének viszonzásaként Roosevelt hajlandó kötelezettséget vállalni arra, hogy Stalinnak szabadkezet adnak a békekötéskor Európa mindazon területein, ahol a Szovjet érdekelve van.

golszás országokban is felismerhető egy olyan irányzat, amely a Szovjet hatalmi törekvéseit Észak-Európa felől a Balkánra igyekszik terelni. Felmerült az a vélemény is, hogy a Szovjetunió nagy veszteségei után csak sebei gyógyítására gondolhat.

Vichy. (MTI.) A Német TI jelenti. Az OFI hivatalosan állást foglal a moszkvai határozattal kapcsolatban, hogy a kommunista internacionálét feloszlatják. Vichyben az internacionálé feloszlatását inkább gunnyal, mint meglepetéssel fogadták. Laval kormányfő vasárnap a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Moszkva rendelkezése egyáltalán nem meglepetés. Nem szabad ennek nagy jelentőséget tulajdonítani, mert hiszen a bolsevizmus kötelezettségeinek sohasem tett eleget. Egész biztos, hogy a komintern feloszlatásával nem szűnik meg az aknamunka egyes országokban.

Nagy szemfényvesztés az internacionálé feloszlatása

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyen közlik: A kommunista internacionálé feloszlatását a birodalmi külügyminisztériumban nagy szemfényvesztésnek mondják. Ezzel az intézkedéssel le akarják venni lábukról az Egyesült Államok zsidóellenes és bolsevistaellenes tömegeit és Stalin társaságképesse akar lenni. Ezzel megtörtént az előkészület Roosevelt, Churchill és Stalin találkozására. — Senki sem hiszheti a földkerekségen, hogy Stalin a háború mostani időpontjában feloszlatja a harmadik internacionálét, vagyha feloszlatja azonnal kiépíti a negyediket, az az külön szovjet kormányzatot Lengyelország, Lettország, Észtország, Litvánia, Finnország, Norvégia, Svédország és azon délkelet-európai államok számára, amelyeket Stalin már rég óta szovjet igényterületnek tekint. — Berlinben meg vannak győződve arról, hogy erre a lépésre Roosevelt adta meg az ösztönzést. Most már nem lesz probléma Anglia és Amerika részére Európát kiszolgáltatni, mert a Szovjet párt nem egy bolsevista, hanem az orosz hatalomnak, illetve Stalinnak, mint a nemzeti orosz birodalom képviselőjének engedték át.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat szerint a szakszervezetek és a munkásság vezetői a kommunista internacionálé feloszlatásával kapcsolatban értekezletet tartottak és kijelentették, hogy ez az intézkedés nem hat a munkásságnak arra a határozatára, hogy nem csatlakozik a kommunista párthoz.

Stockholm. (Bud. Tud.) Az egyik Stockholmban élő amerikai újságíró cikkében rámutatott arra az aggodalomra, amely az észak-európai államokat a Szovjet irányában eltölti. Ez

az aggodalom nemcsak Finnországban, hanem Svédországban is tapasztalható. Az amerikai újságíró cikkében érdekes az a tény, hogy az an-

Folytatja megsemmisítő harcait a japán expedíciós hadsereg

53 szovjetgépet lőttek le a németek az elmúlt 24 óra alatt

Yamama hamvait Tokióba szállították

Tokióból jelenti: (MTI.) A Német TI jelenti: A hétfő reggel japán lapok nagybetűs cikkeiben számolnak be Yamamoto nagyadmirális hamvainak Tokióba való szállításáról. Az admirális hamvainak fogadtatásán jelen volt Tojo miniszterelnök is. A lapok úgy emlékeznek meg a fogadtatásról, mint a nagyadmirális csendes diadalmenetéről. A továbbiakban hangoztatják a japán nép elszántságát a háború folytatása tekintetében.

Tokióból jelenti: (MTI.) A Német TI jelenti: A japán expedíciós hadsereg csapatai tegnap is sikeresen folytatták megsemmisítő hadműveleteiket Csangkaisek csapatai és a kommunista bandák ellen.

Nem volt jelentős harc a keleti harctéren

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról közlik a Német TI-vel. A véderő főparancsnoksága jelenti: A keleti arcvonalon jelentős harciselekmény nem volt. Légierőnk a kaukázusi tengerparton elpusztított 31 szovjet hajót és súlyos bombatámadásokat intézett vasúti szállítmányok és pályaudvarok ellen. Könnyű német harci gépek az északi vizeken elsüllyesztettek egy 3.000 tonnás ellenséges kereskedelmi hajót. A Földközi-tenger felett német vadászok és a légierő léghárító utagei legalább 20 ellenséges gépet lőttek le.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Az elmúlt 24 óra alatt a keleti harctéren 53 ellenséges gépet lőttek le. Német vadászok május 22-én a Földközi-tenger felett 22 gépet lőttek le.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1093. közleménye: Az algéri tengerpart mentén légierőnk újabb csapást mér az ellenséges hajózásra. Egy 8.000 tonnás

gőzöst torpedótalálat ért, majd elsüllyedt. Egy ugyanolyan nagyságu kőolajszállító hajót is elsüllyesztettünk. Találatok érték ezenkívül egy nagyobb kereskedelmi hajót és a Földközi-tenger középső részén egy torpedórombolót. A szicíliai községek ellen intézett légitámadások csekély áldozatokat és csupán jelentéktelen kárt okoztak. A Földközi-tenger térségében 26 ellenséges repülőgépet lőttünk le, 16 gépet az olasz és német vadászok, 10-et a légvédelmi utagek lőttek le. A légitámadások a polgári lakosságnak a következő veszteséget okozták: Agrigento tartományban 17 halott, 73 sebesült. Trapaniban 8 halott, 31 sebesült.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: hamvainak fogadtatásán jelen volt Tojo miniszterelnök is. A lapok úgy emlékeznek meg a fogadtatásról, mint a nagyadmirális csendes diadalmenetéről.

HITEL

NEMZETPOLITIKAI SZEMLE

A májusi szám tartalmából:
CSEKEY ISTVÁN:
Alkotmány és alkotmányfejlesztés
MÁLYUSZ ELEMÉR:
A magyarság a középkori Erdélyben
VITA SÁNDOR:
Balkáni kérdések
BARÁT JENŐ:
Magyarország népmozgalma
1942-ben
Magyar Figyelő:
Jakab Elek az erdélyi unióról — A kolozsvári egyetemi ifjuság fin kiállítására — A Pásztortűz szerkesztőjének felelőssége — Jelek és változások
SZEMLE:
SZOLLÓSSY ANDRAS: Magyar zeneírás

Szerkesztik: Albrecht Dezső, Kéki Béla, Venczel József, Vita Sándor. Előfizetés egy évre 12 P. Egyes szám ára 1 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás király-tér 5. I. Postacsekk: 72.809. Megjelenik havonta.

téről. A továbbiakban hangoztatják a japán nép elszántságát a háború folytatása tekintetében.

Oriási arányokat öltött az amerikai sztrájk

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Mint már jelentették, az Egyesült Államokban a gumiipari szakszervezetek 52.000 munkása lépett sztrájkba. Mint az amerikai hírszolgálat jelenti, a sztrájkolók tiltakoztak a 3 centes munkabéremelés ellen. A munkásság ugyanis 8 centes munkabéremelést követelnek 1942. júniusáig visszamenőleg. A Goodcar autóabroncsgyár 18.000 munkása, a Goodrich társaság 13.000 munkása és a Firestone Company 18.000 munkása lépett sztrájkba. A Creisler művek 2.000 munkása ismét munkába lépett.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint az akroni gumiipari munkások sztrájkjához 50.000 munkás csatlakozott. Ezzel a három legnagyobb gumigyár beszüntette a termelést.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat közlése szerint az Ohio állam területén lévő gumigyárakban több ezer beszervezett munkás vasárnap megszüntette a munkát. A Reuter jelentése szerint az akroni sztrájk tovább terjed.

Tettenérték és elfogták a foglalkozás nélküli tolvaj nőt

(Nagyvárad.) Vasárnap délután 4 óra tájban Faix László nagyvárad-i sörgyári tisztviselő délutáni pihenése közben arra lett figyelmes, hogy az udvarról a nyitott ablakon keresztül valaki a széken elhelyezett nadrágját kiemeli.

A tisztviselő az udvarra sietett és sikerült elfogni a tolvajt Köbbe Györgyné, Ozsvát Róza személyében, aki ittas állapotban volt. Az asszony, mint később megállapították, idült alkoholist és szerencsétlen szenvedélye miatt vetemedett lopásra. Megindították ellene a bünvádi eljárást.

Kegyelettel ünnepelte Nagyvárad Szent Lászlót

Nagy sikert aratott a KALÁSZ bemutatója

(Nagyvárad.) Városunknak nagy ünnepe volt mindig az alapító szent királynak: Szent Lászlónak az ünnepe. A római katolikus egyházmegye a háborús keretekhez mérten ugyan, de mégis méltóképpen igyekezett ünnepelni alapítójának emlékét. Az idei Szent László ünnepségnek különös fényt adott a Kalász leányok váradi találkozója. Eljöttek a falu egyszerű leányai, hogy hódoljanak a nagy király, a nagy magyar, hős, lovag és szent előtt.

A Kalász-leányok egyrésze már szombaton érkezett városunkba, a másik része pedig vasárnap reggel Fesztői képet mutatott, amikor felvonultak egyszerű és izléses egyenruhájukban. Az ünnepség vasárnap reggel 9 órakor kezdődött. A székesegyházban Fiedler István püspök ünnepélyes főpapi misét, evangéliumkor Szilágyi Dózsa perjel perig szentbeszédet mondott. A székesegyház előtti téren a Kalász-leányok és az ifjúság részére volt tábori mise, amelyen Babics László hittanár intézett buzdító beszédet az ifjúsághoz. A szentmise alatt a Kalász-leányok testületileg járultak szentáldozáshoz. Szentmise után körmenet volt, majd ennek végeztével elvonult a nagyszámú közönség a Szigligeti Színházba, ahol fél 12-kor megkezdődött a Kalász-leányok ünnepsége.

Ünnepség a színházban

A színpadot a Kalász-leányok jelvényei, a kalászos kereszt díszítette, amelynek felírása: IHSV. „E jelben győzni fogsz”. A színpadon foglaltak helyt az ünnepségen szereplő leánykörök. Először elénekelték az indulójukat, a Jeligét, majd Libor István gáborosi esperes, a Kalász egyházmegyei igazgatója megnyitotta az ünnepélyes bemutatót. Utána Illésy Mária tanárnő, egyházmegyei titkár ismertette a mozgalmat. Nyolc év óta szervezi a falusi leányokat a Kalász és ezen idő alatt több mint százezer leány állott a zászlója alá. Százezer leány világit hitével, munkájával s mint jövőjének édesanyját nevelik majd ebben a szellemben a magyarságot. A nagyváradi egyházmegye leányai eljöttek, hogy átvegyék Szent László király üzenetét. Megtanulják a szent királytól, hogy az ő példája szerint világítani kell hitükkel, világítani kell a hazának a kötelességteljesítéssel és szeretniük kell az eszményeket.

Nagy tapsvihár üdvözölte a leányok lelkes és fáradszóró apostolának mély beszédét. A beszéd után a leányok közösen elénekelték a kongresszusi himnuszt, majd az egyes leánykörök beszámoltak arról a gazdag munkáról, amelyet otthon az egyesület kebelében végeztek. Ujiráz beszámolójában azt ismertette, hogy mit tesz a Kalász-leánykör faluja katolikus öntudatának elmélyítésére, a monospetri leánykör pedig arról szólt, hogy mit tett a magyar öntudat nevelése érdekében, a gáborosi pedig a leánykör háborús szolgálatáról adott ismertetőt. A tetszéssel fogadott beszámoló után az *ujkigyósi* leánykör egyik tagja elszavalta Mentés Mihály: Szent László király Te kellesz ne-

kiünk e költeményét.

A Kalász-leánykörök nagyfontosságú munkája a katekizmus tanítása. Felbecsülhetetlen ennek értéke falvaink hit és erkölcsi életének szempontjából. A nagyváradi ünnepségen 24 leány vett részt a katekizmus versenyen, amelyet dr. Virág Jeromos vezetett. A leányok feltűnő jártasságról tettek tanubizonyosságot.

A katekizmus bemutató után a csonkaország leányai üdvözölték a megszállt erdélyi rész leányait, akikkel most találkoztak először.

A leánykörök a modern táncokkal

szemben felelevenítették a régi magyar táncokat és játékokat. Ebből is kaptunk hatásos izelítőt. A népi játékokat, táncokat és balladákat nagy hatással mutatták be *Berettyószentmárton*, *Mezőbikács*, *Monospetri*, *Sarkad*, *Mezőberény*, *Ujiráz*, *Gáboros*, *Békésszentandrás*, *Kárásztelek* és *Ujkiyós* leánykörei. Ezekből a játékokból, táncokból a magyar nép romlatlan, egyszerű, de mégis mindig derűs lelkiülete sugárzott felénk. Fesztői látvány volt a Kárásztelekiek népi viselete. A közönség lelkesen megtapsolta mindegyik leányegyesület bemutatóját.

Dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök beszéde

Ma nem szavakkal, hanem tettekkel, a magyar falu leányainak bemutatójával akarjuk ünnepelni Szent László király emlékét, mondotta dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök. Beszédének további részében megajzolta Szent László egyéniségének fontosságát. Nagy volt ő mint király, hős hazafi mint egyházgyarapító, de legnagyobb mégis mint szent, akiben Isten kegyelme végezte el a nagy alakító munkát. Szent László nagysága az isteni élet mélységeiből merített.

Szent László élete hirdeti azt, amit

a magyar élet általában hirdet: *nincs valami összetartozóbb és elválaszthatatlanabb, mint az évezredek kereszténység, a katolikus hit és a hazaszeretet. Nincs nép, amely katolikusabb lenne, mint az ezer év óta a kereszténységért élő és meghaló magyar. De nem lehet magyarabb semmi sem, mint a katolicizmus, amely Szent Lászlóban elindult és azóta él és daldalmaskodik.*

Az apostoli kormányzói helynök nagyhatalmú beszéde után a közönség elénekelt a Himnuszt és ezzel véget ért a szép ünnepség.

Kisebb károkat okozott a fagy

Még kiheverheti a burgonya a fagykárt

Nagyvárad, május 24. Orbán előre küldte hírnökét: a péntekre és szombatra virradóra az ország több részében fagyok voltak, amelyek érzékeny károkat okoztak.

Az időjárás Erdélyben különösen kedvezőtlen volt. Mint a Magyar Távirati Iroda Székelyudvarhelyről jelenti, a hűvös időjárás során bekövetkezett havazás a hőmérsékletet még jobban lehűtötte. A fagy a terményekben és a gyümölcsösökben kárt okozott.

Mint értesülünk, a Székelyföld egyes vidékein a téli évszakra emlékeztetően megderesedtek a fák, úgyhogy sok helyen a gyümölcstermés is tönkrement.

Keoskemétről jelentik, hogy a péntekre virradó éjjelen Keoskemét szőlőjében egyes helyeken 70—80 százalékos kárt okozott a tavaszi fagy. A gyümölcsösökben ezidőszáig még nem mutatkoztak károk. Megállapították, hogy a fás szőlőkben, valamint a karós szőlőkben a kár kisebb, mint egyéb területeken.

Egy későbbi keoskeméti jelentés szerint a szombatra virradó éjjel is volt fagy a város határában, de az előző éjszakáinál kisebb mértékben. A hőmérséklet a talaj mentén szállt a fagypontra és különösen a laposabb fekvésű helyeken és mélyedésekben okozott károkat.

Szegedről is hirtelen éjszakai lehűlésekről adnak hírt, a fagykár azonban, mint már megállapították, korántsem mondható általános jellegűnek, mert a talajmenti fagy csak elszórtan jelentkezett. A szegedi tanyavilágban a fagy a babot és a tököt tette tönkre, de megintyette a hőmérséklet lehűlését a szőlő és a burgonya is. Itt a gyümölcstermésben nem jelentkeztek károk.

Nagyvárad környékén is voltak éjszakai fagyok, ugyancsak a talaj mentén péntekre és szombatra virradó éjjel. Mint az Erdélyi Gazdasági Egylet nagyváradi kirendeltségének vezetője közli velünk, a fagy mindenütt talajmenti volt, és pásztaiban, az alacsonyabb fekvésű területeken húzódtó végig. Különösen a hab- és a burgonyatermésben okozott a fagy károkat. A burgonya főleg a Nagyváradtól délre fekvő területeken, de a Körös völgyében és az Erdélyi vidéken is sok helyen valószínűleg leült. A burgonya azonban kedvező időjárás esetén még részben kiheveri a kárt, úgy hogy a burgonya-termés tönkrementéről nem lehet beszélni. A szőlőben, gyümölcsben és egyéb terményekben nem jelentkeztek károk Nagyvárad környékén és Bihar megyében.

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
összeállításában:

Egyház és élet

erdélyi katolikus évkönyv.

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

Előadás a közigazgatás racionalizálásáról

Nagyvárad, május 24. Junius hó 5-én, szombaton d. n. fél 6 órakor a városháza közgyűlési termében dr. Mártonffy Károly előadást tart „A közigazgatás racionalizálása” címmel.

Ugyancsak itt közöljük, hogy június 12-én szintén fél 6 órakor Horváth Jenő ny. r. egyetemi tanár „A felelőktetés multja Nagyváradon” címmel tart előadást a városháza közgyűlési termében.

Kulturdélután a Tűzharcos Székházban

(Nagyvárad.) Rendkívül jóslékült kulturdélutánt rendezett a Tűzharcos Szövetség nagyváradi csoportja vasárnap délután 5 órakor, a Rákóczi-uti székházban.

A műsor-számon zene, ének, továbbá tánc-számok és egy egyfelvonásos vígjáték szerepelt.

A nagyszámú közönség lelkes tapsokkal köszönte meg a nagyszerű előadást, amelyen Magyarórosy Győző, Schmidt-quartett, Kállay Margit, Juhász Anna, Fleisz Elemér, Tótkovács Ilona, dr. Haraszthy Tibor, Lakatos György, Czeglédy Ilona, Furka Béla, Enyedy Karola, Török István, Kiss Erzsébet, Pap Géza, és Lakatos György tüntek ki, míg a rendezés fáradságos munkáját Losonczy Gábor végezte.

Az adományokat sebesült honvédeknek juttatják.

Sajtóírók

Merje valaki azt mondani, hogy nálunk nincs nagyvonalúság és egészségesség munkamegosztás. Országos vállalatunkról olvassuk a mindentudó közgazdasági hetilapban, hogy egyik aligazgatójának sajtóírója egyhetes vidéki körútra indult, ahonnan a hét vége felé fog csak visszatérni. Eddig úgy tudtuk, hogy a miniszterelnöknek, a külügyminiszternek van sajtóírója, a többi miniszterek pedig sajtóosztályt, vagy propagandaszervet tartanak. Meghatottan vesszük tehát tudomásul, hogy ez a főnöktartási jog, illetve kötelezettség nem is olyan kizárólagos. Vállalati aligazgató is állhat maga mellé sajtóíróköt. Csak azt az egyet nem tudjuk még, hogy az igazgató, pláne a vezérigazgató mi-nek nevezi a maga sajtóíróját, ha már az aligazgató is főnök? A vezérigazgatói sajtóírókat bizonyára círnak, vagy díktátornak titulálják, a tanácskozásait pedig sajtókoronatanácsnak! A magunk részéről csak örülünk ennek a nagyvonalúságnak és követendő példának ajánljuk összes kisebb és nagyobb vállalatunknak. Milyen szép is lenne ha — mondjuk — Kiss Péter szenter sajtóíróköt tartana egyik tanulója személyében. Igaz, hogy őt akkor legalább is az igazgatói cím illetné meg. De a sajtóírók megtalálná hatáskörét abban, hogy a sarki trafikból mindennap elhozná a friss újságot és beszámolna gazdájának a zöld újság legfrissebb szenzációjáról. A meccsen pedig a riporterek úgy könyvolnék el erőteltjes bekiáltásait: Nyilatkozott a nagyközönség számára... (pont.)

Roosevelt, Sztalin és a „felosztott” komintern

Írta: Polyák István

A színjátékot mindenesetre kitűnően megrendezték. Csak az a baj — illetve nekünk az a jó — hogy tulságosan átlátszó a taktika. Annyira átlátszó, hogy a világ leghiszékenyebb, legügyefogyottabb embere is elmosolyodik rajta már az első pillanatban.

Azt mindig tudtuk, hogy Amerikában nem rajongtak tulságosan a bolsevizmusért. Utóvégre az Újvilágban szépen virágozó vetései vannak a katolikus egyháznak s ami ott leginkább számításba jön, az Egyesült Államokban 30 millió meggyőződéses, erős hitéletet élő katolikus állja a frontot. Roosevelt maga is számol azzal az erővel, amelyet képviselnek. Nem is lehet az Egyesült Államokban hozzájuk hasonló tömör, szervezett egységet találni. Emlékezzünk csak arra, hogy Roosevelt nem régen Spelman newyorki érseket küldte át Európába nagyon fontos megbizatással, amely megbízatás eredményeiről és következményeiről majd a jövő fog tanuszkodni. Roosevelt tehát semmiképpen sem szállhatott szembe, de nem is akart szembeszállni az amerikai katolikus közvéleménnyel. Ez azonban csak az egyik ellenzék. A bolsevizmusnak nagyon sok ellensége van gazdasági és társadalmi alapon is. Általában az egész amerikai közvélemény ellene van a bolsevizmusnak.

Azért Roosevelt meg akarta találni a módot arra, hogy ezt az ellenszenvet leszerelje, eltüntesse és a Szovjetunióval való szoros háborús együttműködés számára megnyerje a teljes támogatást. Annál is inkább, mert az elnökválasztás ideje egyre rohamosabban következik s Roosevelt helyzetét alaposan megingathatta Katyn, továbbá Stalin titokzatos magatartása, távolmaradása, minden közös tanácskozástól és az európai kisállamokkal szembeni nyílt imperialista álláspontja. Rooseveltnek kell Stalin a Német Birodalom ellen, továbbá az angolok teljes lekötésére, mert csak így tudja hatáson előrehozni a világuralma nagypolitikáját a japán támadások és sikerek ellenére is. Stalinnak is kell Roosevelt, mert jelenleg már csak tőle remélhet hathatós segítséget. Az angol birodalom már jó idő óta Roosevelt járszalagján járja a végkiárusítás útját s aligha segíthet a vörös cáron. Ebből a kölcsönös egymásrautaltságból született meg a halhatatlan terv, amelyet a történelem egyszer majd érdem szerint a nagy szélahómasságok közé fog utalni.

Roosevelt üzenetét külön követ vitte a vörös cárhoz, aki az üzenetet átvette és válaszként huszonnégy óra múlva felosztotta a kommunista internacionálét.

A hírt szombaton reggel közölte a Pravda és egyidejűleg a moszkvai rádióban is beolvasták. A határozatot

Gottwald, Dimitrov, Manuilski, Sztalin, Marty, Pick, Thorez, Kuusinen. Paukert és még számos más vezető írta alá.

A Pravda közleménye megállapítja, hogy a jelen időkben nem tudták összehívni kongresszusra a harmadik internacionálé tagjait és ezért ezen az uton közlik az összes kommunista pártokkal az elhatározásokat. A lap továbbá emlékeztet az első internacionálé felosztására, amelyik ugyancsak megszűnt „feladatai elvégzése után”. A központi bizottság ezért felszólítja az összes országokban működő kommunista pártokat, hogy a jövőben önállóan vegyék fel a harcot „a fasizmus ellen”. Befejezőül a közlemény még megállapítja, hogy a kommunista internacionálé felosztásával a mozgalom minden egyes funkcionáriusát felmentik.

Mi is történt hát? — kérdi az olvasó. A kérdésre a választ legjobban német részről fogalmazzuk meg.

A kommunista internacionálé felosztását illető kérdésre válaszolva, a Wilhelmstrasse illetékes szóvivője kijelentette ugyanis, hogy ez a lépés a modern történelem legfantasztikusabb csalása. A jelen pillanatban, amidőn Moszkva számos európai állam bolsevizálásának előkészítésén buzgódik, senki sem fogja elhinni, hogy a kommunizmus ösztönén lemond programjának megvalósításáról. Ellenkezőleg! Moszkvában nemcsak a harmadik internacionálé működik, a központilag irányított kommunista pártok csúciszervezeteként, hanem kommunista kormányok egész tömege, amelyek csupán az alkalmas pillanat várnak, hogy a világ különböző országaiban magukhoz ragadják az uralmat, a komintern felosztásának közlése tehát nem más, mint az emberi butaságra számító raffinált spekuláció. Ez a körülmény mindenekelőtt Amerika címére szól és tényleg ez a határozat Roosevelt javaslatára vezethető vissza, amelyet a Davies rendkívüli követ által a napokban Sztalinnak átnyújtott, nagy titokban tartott levél tartalmazott. Rooseveltnek ily módon lehetősége nyílik kiütni ellenfeleinek kezéből a legfőbb argumentumot, akik erős ellenzéki mozgalmat indítottak Moszkvával való együttműködése ellen, amennyiben utalhat a komintern felosztására, s ezt bizonyítékként hozhatja fel arra, hogy Sztalin nem a világ forradalmasítására törő összeesküvés mozgalom vezére, hanem az orosz állam derék feje.

Hogy ez a rendszabály csupán álcázás, a Wilhelmstrasse szóvivője szintén kitűnik abból is, hogy a szovjet politika gyakran alkalmazott eszközei közé tartozik az ilyen álcázási kísérlet. Így például Moszkva demokrata alkotmányt hirdetett ki, felosztotta a

csekát és felváltotta a GPU-val, amely később az NVKD-ben tünt el (belügyi népbiztosság). Akárhogyan is változtak azonban a nevek, az eredeti rendszer mindig ugyanaz maradt.

Van-e más nemzete a világnak, amely tisztábban látja ezt a helyzetet, mint a magyar? Nincs és nem is lehet. Itt élünk a Kárpátok koszoruján belül a technika mai állása szerint alig néhány ugrásonyira a bolsevizmus bosszorkánykonyhájától. A mi emigráns zsidaink is ott leselkednek Moszkvában. Onnan üzennek időnként és onnan szórják felénk a gyűlölködő és mételeyező szavaikat a rádió hullámain keresztül. De aránytalanul sok a zsidó is nálunk s ezek ma mind kelet felé tekintenek. Bárhogyan szépítsük is ez így van. Roosevelt messzi van tőlünk s neki imperialista vonalvezetésében nagyon keveset számít, hogy a bolsevista szörnyeteg 2—300 kilométerrel odébb állt meg, mint azt megígérte, de nekünk ez nemzeti életünkbe, egész jövőnkbe kerülhet! Roosevelt hiheti, ha akarja, hogy valami változás történt Szovjet-Oroszországban. Mi nem hisszük és józan ésszel nem is hiheti senki.

De mi még ennél is tovább megyünk. Roosevelt éppen úgy tudott és tud az egész taktikázásról, mint Stalin maga. Közös terv volt és közösen akarják kihasználni a megvalósításból származó esetleges előnyöket is. A diplomáciában egyébként is szokásos, hogy a jelentősebb lépéseket előre megbeszéljük, elfogadják s ami a nagy nyilvánosság elé kerül, az többnyire már csak parafálás. Roosevelt tudott a dolgról és azt is tudja, hogy pusztán formai engedmenyről van szó. Stalin tehát

lin határozata fegyver az ő kezében is a bolsevista szövetségre gyanakvókkal szemben. A választás szempontjából is igen jól jön ez a lépés. Katyn Rooseveltnek is sok fejtörést okozhatott. Nem a legyilkoltak sorsa indította meg, hanem inkább az a tudat, hogy állást kell foglalnia a történelem egyik legvéresebb és leghőhéribb tömeggyilkosságával szemben. Roosevelt csak most adott választ. Üzent kedves barátjának, a véreskezű vörös cárnak s ez egy csapásra készségesen teljesítette kívánságát. Az a Stalin tette ezt, aki eddig minden tekintetben függetlenül vezette politikáját és taktikáját. Stalin tehát látszólag engedett Rooseveltnek. De csak látszólag. Mert ahogy elhatározták a felosztást, éppen úgy el fogják határozni az újrafelállítást, vagy más formában való létrehívást. Egyébként csak bizonyos keretek tűntek el. A tartalom, a munka, a célkitűzések mind megmaradtak. A veszedelem csak nagyobb lett, mert senki sem tudja, hogy most már milyen új formában jelentkezik.

Stalin tehát álcázást remél, Roosevelt pedig erkölcsi alapot diktatúrájához és az elnökválasztáshoz. A mi számunkra minden maradt a régi. A kommunista veszély ma éppen olyan nagy, mint tegnap volt. A titkos ügynökök, szabotálók, kémek, partizánok éppen úgy ott vannak minden országban, mint azelőtt is voltak. Ne állasuk tehát magunkat azzal, hogy Stalin megszentült, nemzeti hős lett és elfordította fejét a világ többi részétől. Stalin ugyanaz most is, aki azelőtt volt. Ugyanezt kell mondanunk Roosevelttről is, aki csupa taktikázásból arra a dicstelzen szerepre vállalkozott, hogy hazug félrevezetéssel szalonképessé tegye a véreskezű diktátort. Nehezen fog menni, illetve egyáltalán nem is fog menni. Mert olyan józan gondolkozású ember nincs, aki az első pillanatra át ne látja a különös terven.

Nagyszámu közönség előtt tartották meg az „Anyák Napja” ünnepséget a hegyi kulturházban

(Nagyvárad.) Bensőséges ünnepség zajlott le vasárnap délután fél 4 órakor a Hegyi Kulturház nagytermében, ahol az öt városi napközi otthonban foglalkoztatott gyermekek szerepeltek a műsoros délutánon.

Az ünnepségen megjelent dr. Soós István polgármester, dr. Horváth György rendőrfőkapitányhelyettes, dr. Dalló Gyula városi kulturatanácsnok, Kovács Jolán szociális előadó, dr. Heinrich Béla, tiszti főorvos, dr. Vitéz Törő István vármegyei tiszti-orvos és igen sokan a város vezető társadalmából.

A gyermekek gyorsan pergő műsor keretében meglehetősen szép ezavalatokkal, táncokkal és kis jelenetekkel hódoltak az Édesanyának s a piros szivekkel díszített, virágokkal ékesített kis színpadon szereplők nem egyszer könnyes mosolyt fakasztottak a hallgatóság arcán.

Melegen ünnepelte és tapsokkal jutalmazta a közönség minden egyes műsor-számot, különösen az anyák napi köszöntőt, a magyar táncokat, a szavaló körust, diszpalotást, keretesen-jelenetet és az énekkarokat.

Az öt napközi otthon együttes szereplése bizonyító példája annak, hogy az alig 2—3 hónap óta rend-

szeresen működő intézmények vezetői fáradhatatlan és elismeréseméltó munkát végeznek, a gyermekek gondozói olyan magasabbrendű hivatást töltenek be, hogy lelkiismeretes oktatásukért külön-külön hálat érdemelnek nemcsak az édesanyáktól, hanem a társadalom valamennyi tagjától.

Az ünnepség végén a gyermekek szép virágos kosarat nyújtottak át „Illus néni”-nek.

Mint értesülünk, a rendszeresített előadások legközelebb az őszi napközi otthonban folytatódnak.

Súlyos lábtörést szenvedett egy öreg asszony

(Nagyvárad.) Tegnap este 7 órakor a kórházba szállították öreg Vigh Jánosné 81 éves, kismarjai öregasszonyt, aki véletlenségből a lakószobában elesett s közben bal lábcombja eltört. A kórházban ápolás alá vették, de állapota rendkívül súlyos. Balesete miatt senki sem terhel felelősséget.

Hölgyek! Urak! Leányok! Fiúk!
Kerékpár kölcsön kapható!
Egész napra! Fél napra! Órára is!
Fülöp Károly
Rádió és kerékpár kölcsönző vállalat
kerékpár iskola! Rákóczi-út 31 sz.

Telefon: 25-75
Hivatalos órák:
reggel 8-tól
este 8-ig
Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt szóban és telefonon a kölcsönző vállalat.
Telefon: 25-75

GAZDASÁGI ÉLET

Sürgősen melegebb időjárásra és bőséges esőre van szükség a mezőgazdaságban

Jól kelt és jól fejlődött a burgonya. Nem javultak a vetések. Bő gyümölcstermés ígérkezik

Budapest, május 24.
A vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról szombaton adta ki a földművelésügyi miniszter legújabb jelentését, amely elsősorban arra utal, hogy az elmúlt két héten sokkal kevesebb eső esett, mint amennyire a csapadékban szegény tél és az abnormálisan száraz tavaszi hónapok után májusban már eddig a növényzetnek szüksége volna. A jelentési időszak első hetének hűvös és esős, második hetének meleg, száraz és szeles időjárása a vetések fejlődésének némileg kedvezett ugyan, de a vetésekben lényeges javulást nem hozott. Az időszak 14 napjából csak 2 napon volt országos eső, de ez sem volt elegendő. 5 napon át az ország szántóterületének kb. egyharmad része kapott kevés esőt, 7 napon pedig csak olyan kevés helyen volt eső, hogy ez a 7 nap száraz jellegűnek mondható. Az esőzések jelentékeny része zivataros jellegű volt.

A jelentés szerint az őszi repcevetések általában ritkák és alacsonyok. Magkötésük hiányos és a becők kicsinyek. Repceből ezidőszert általában gyenge termés várható. — A búzavetések ott, ahol elegendő esőt kaptak, kissé javultak ugyan, de további fejlődésükhöz sürgősen bőséges csapadékra és melegebb időjárásra lenne szükségük. A korai vetések általában jobbakként a későiekénél. Legtöbb vidéken hasban vannak, sőt az Alföldön, a déli részeken és a melegebb fekvéseken a korai vetések már kalásznak. A rozsvetések a száraz, szeles időjárás miatt alacsony szárnak maradtak és általában ritkák. Fejlődésükre későn jött az eső. Elvéve már virágzásban is vannak. Az őszi árpavetések néhány megyében elég jól fejlődtek, de igen sok helyen alacsony szárnak és ritkák. Legtöbb helyen szárnak és ritkák. Legtöbb helyen szárnak és ritkák, néhol már kikalásztak. A tavaszi árpavetések a szárazság hatására hiányosan és egyenetlenül keltek, az utóbbi kevés csapadék fejlődésükre kedvezőleg hatott, de bőséges csapadékot és meleg időt kívánnak. A korai vetéseket mindenhol befejezték. Helyenként egyenetlenül kelt, de a meleg esőre fejlődésnek indult. A korai vetésük elég jól fejlődtek, bokrosodásuk is kielégítő.

A kapásnövények közül a kukorica vetését a legtöbb vidéken befejezték. A korai vetések jól és egyenetlenül keltek, a későiek a szárazság miatt gyengén és egyenetlenül keltek. További fejlődésükhöz meleg időjárásra és bőséges esőre lenne szükség. A burgonya ültetése mindenütt befejeződött. Az ország legnagyobb részében jól kelt és jól fejlődött. A korai burgonya helyenként már virágzik. A cukorrépa és takarmányrépavetésekben a szárazság következtében fellépett répa-bogár és bolha-károk terjedését az esőzések megállították. A kártételek miatt kiszántott területek újratvetése a legtöbb helyen már befejeződött. A további fejlődéshez kiadós, meleg esőre van szükség.

A kerti vetemények az esőzések után erőteljes fejlődésnek indultak. A bab vetése befejeződött. Kissé hiányosan kelt. A borsó igen sok helyen már virágzik. Néhol a hüvelyképződés is megindult. A kölest részben elvetették, részben még vetik. A legtöbb vidéken másodterményként termelik, akárcsak a tatárkát. A napraforgó általában jól kelt, elég szépen fejlődik. A kiszántott lenvetések helyére sok helyen napraforgót vetettek. A kender vetését legnagyobb részt befejezték. A lenvetésben a

bolha igen nagy károkat okozott, ami miatt sokat kiszántottak. A megmaradt vetések a csapadék hatására fejlődésnek indultak. A szántóföldi takarmányok közül a lóhere és lucerna a szárazság és a hűvös idő miatt lassan fejlődik, alacsony növésű. Ahol kiadós csapadékot kapott, ott erőteljesebb fejlődésben van. A zabosbüköny fejlődése az eső után megindult. A csalamádé jól kelt, de a hűvös idő miatt fejlődése lassú. A boltacim jól fejlődik, helyenként virágzik. A rétek és legelők fűnövése gyenge. A legeltetést sok helyen kényszerből megkezdték. — Bőséges, meleg esőt kívánnak.

A gyümölcsfák közül a kajszibarack, cseresznye, meggy, alma és szilva elvirágzott, jól kötött és ezidőszert jó termést ígér. A korai cseresznye érésben van. Néhány helyről kisebb mérvű szélkárokat jelentenek. A szőlők az utóbbi hetek kedvező időjárása folytán jól fejlődnek. A permetezési munkálatok folyamatban vannak. Peronospora fellépése eddig nem volt észlelhető.

Ami a gazdát, a kereskedőt és az iparost érdekli

Mindössze 41 fizetésképtelenség volt az elmúlt esztendőben és a budapesti zálogházakban csak 27.309 tétel került kényszerárverésre. 31 százalékkal kevesebb, mint a megelőző esztendőben. Mindezek azt mutatják, hogy a gazdasági viszonyok, a keresőképesség legalább is a városokban jobb, mint évekkal ezelőtt.

Alföldi korai zöldséget, fűszereket és gyümölcsöt szállítanak Székelyföldre. Alkalmi csoportok szervezik meg ezt, de belekapcsolódik az üzletbe az egyik szövetkezet is.

A drágakőpiacon élénk forgalom tapasztalható. Németországból jelentős tételek érkeznek, amelyeket aranytárgyakba dolgoznak bele. Jórészt ezzel foglalkoznak az aranyművesek, akiknek néhány hónap előtti nagy konjunktúráját a nemeskőpác mind a termelés, mind a forgalom normális keretek között mozog és igen figyelemreméltó, hogy a platina ára a zárolás alatt jelentősen csökkent.

A fővárosi pénzügyi intézetek fontos okmányairól több másolatot készítenek és ezeket részben Budapest különböző helyein, részben pedig vidéken helyezik el. Így aztán semmi körülmények között sem fordulhat elő, hogy esetleges légitámadások után hiányozzanak az összes okmányok, szerződések, megállapodások, amelyek az üzletmenet folytatásához feltétlenül szükségesek.

A biztosítók káresetlikvidálásai ellen panaszokat hallunk. Ma, amikor a legtöbb ügyfél utánbiztosítással siet haladni az árakulással, kétszeresen jogot formálhat ahhoz, hogy ha elemi kár éri, a legrövidebb időn belül megkapja a biztosítási összeget és módjában legyen pótolni a kárt. A folyósítás elhúzódása fokozza a veszteséget, de egyszerűen nem jó propaganda a biztosítás népszerűsítése mellett sem.

Életrevaló tömörülés jött létre Budapest és a droguisták között. Az ipartestület kimondta, hogy a tagok bármelyiket rendkívüli légikárosodás sújtaná ezt a kárt arányos hozzájárulással egyetemlegesen térítik meg. Az egyezményt ki akarják bővíteni az illatszertárakkal és

a gyógyszerárakkal is, mert ebben az esetben jobban megoszlanék a kárarány. Hajdan ebből a kölcsönös kárvallalásból alakult ki a biztosítás és egyes vidékeken a falusiak még mindig ily módon védekeznek az elemi csapások ellen.

Iparos- és kereskedőtanácsokat az érvényben lévő rendelkezések szerint csak 5 hónapon keresztül, májustól októberig szabad szerződnetni.

A kirakati ármegjelölés május hó 28-tól kötelező.

A gyümölcsfeldolgozás megszervezése egyelőre Erdély három vármegyében indult meg: Háromszék, Szilágy és Udvarhely vármegyékben. Elhatározta azonban a minisztérium, hogy ezt az akciót Erdélyben tovább folytatja, ha az ideai kísérletnek meg lesz a maga eredménye.

Takarmánysiló építkezéseit igyekszik előmozdítani a kormány és a közvélemény előjáróságok, illetve a mezőgazdasági kamarák útján elsősorban a 300 holdnál nem nagyobb területtel rendelkező, hadirokkant, hadiözvegy és egyéb hadigondozott igényelhet ingyen cementet, továbbá ürméterenként 2 pengő államsegélyt.

Az alkalmazottak után fizetendő egyetemes állami pótdadó június hó 1. napjától lép életbe. Minden munkaadó, aki az alkalmazottak illetményei után járó alkalmazotti keresetiadó lerovására és beszolgáltatására kötelezve van, a keresetiadóval együtt pótdadót is köteles le-

vonni, illetve beszolgáltatni. Ennek az állami pótdadónak az összege magánalkalmazottnál havi 80—100 pengő jövedelem után 26, 120 pengőig 28, 140-ig 118, 160-ig 142, 180-ig 166, 200-ig 214, 220-ig 262, 240-ig 310, 260-ig 358, 280-ig 406, 300-ig pedig 454 fillér. Ezen az összegben felül nagyobb az emelkedés és 400 pengőnél 10.40, 500-nál 15.80 az állami pótdadó.

Az ipartestületek 36-féle különböző zárolt anyag elosztásában vesznek részt és a kérésük, hogy az adminisztráció gyorsuljon és lehetőleg kisebb központosítással történjen az anyagkiutalás.

Az iparügyi miniszter erőteljesen támogatja a kisiparosoknak azt az akcióját, hogy telepítés keretében házhelyhez, olesó földbirtokhoz, illetve néhány holdas földbirtokhoz is jussanak, továbbá az ONCSA-házak között a kisiparosok részére műhelyes és kertés házakat építsenek.

Nem kap gazdakönyvet az, akit beszolgáltatási kötelezettség nem terhel, tehát aki szántóföldjét bérbeadta és ténylegesen nem gazdálkodik.

Legkésőbb 10 napon belül köteles visszaszolgáltatni a vevő a jutából, kenderből, lenből, pamutból, papírosfonalból és ezek keverékéből készített kölcsönzásokot. A csereszék csak a kiszolgáltattott zsákkal azonos nagyságú és minőségű lehet.

Előnyös kölcsön a nagyváradai iparosok részére

A Nagyvárad és Vidéka Ipartestület Faipari Szakosztályának legutóbbi ülésén Kovács János elnök ismertette a szakosztály tagjaival, hogy a Nagyváradai Takarékpénztár Rt. (volt Nagyvárad Agrár Bank, a Rákóczi-ut és a Hitler-utca sarkán) a kisiparosok részére hajlandó négy és fél éves kölcsönt folyósítani, 5 és fél százalékos kamattal. A kölcsön összege 3.000—5.000—10.000 pengő, amely a garancia nagyságától függ. A jelentkezőknek az Ipartestület elnökségéhez kell fordulniuk, ahol a további felvilágosítást megkapják.

Az Actio Catolica 98. sz. filmkritikája

„HETEN, MINT A GONOSZOK”
Ligeti filmrevü érzelmes, semmitmondó mesével.

„SZERENCSES FLÓTAS”. Szatírának szánt műterembohózat, melynek azonban a színészek legodnádóbb játéka sem tud tartalmat adni.

Hivatalosan megnyitották a városi strandfürdőt

(Nagyvárad.) Vasárnap délelőtt 10 órakor hivatalosan megnyitották a városi strandfürdőt. Sajnos, a hűvös időjárás miatt, csak a város részéről megjelent tisztviselők és néhány kíváncsi látogatót el a gyönyörűen parkirozott és szépen előkészített strandra, majd hosszabb gondolkodás után, egy-két merészebb für-

döző óvakodott be a kristálytiszt vízbe.

A hűvös szél pár óra múlva azonban ezeknek is kedvét vete. A strandfürdő személyzete a jelek szerint kifogástalanul végzi teendőit s a fontos egészségügyi hely zenével, kitünő étteremmel várja a melegebb időköt, ami minden bizonnyal rövidesen beköszönt.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKÉLYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kétszázotkötet az adnak vissza.

A Vatikán a hadifoglyokért. Rómából jelentik: (MTI) A Vatikánnak a hadifoglyok ügyeivel foglalkozó irodája hivatalosan közölte, hogy a Szovjet-unióban lévő hadifoglyok sorsával a szovjetek eddig minden választ visszautasítottak. A vatikáni iroda legutóbbi vállalkozása, melyet az osztrák szovjet képviselő utján bonyolítottak le, az eddigiekhez hasonlóan eredménytelen maradt.

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A japán kormány a Stefani iroda jelentése szerint biztosította a Japánban akkreditált apostoli kiküldöttest arról, hogy a Japánban élő hadifoglyokat és gyűjtőtáborban lévő idegeneket teljesen kielégítő módon kezelik és helyzetük a jövőben még javulni fog.

rendelkezik.

Az olasz király és császár nyitotta meg a római magyar akadémia kiállítását. Rómából jelentik: (MTI) Az olasz király és császár vasárnap ünnepélyes keretek között nyitotta meg a római magyar akadémia művész ösztöndíjainak átvételére kiállítását. A király mintegy félóra hosszat tartózkodott a kiállításon és legmagasabb tetszésének adott kifejezést a látottak felett.

Első ízben kereszteltek hadihajót négerrel. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az Egyesült Államok történetében első esetben keresztelt el hadihajót négerrel. A Harmon nevű hadihajót Leonard Roi Harmon néger katonáról nevezték el, aki a guadalcanari csatában esett el.

Kiközösítés babonás mánya terjesztésért. Rómából jelentik: (MTI) Az Osservatore Romano közlése szerint a legfelső egyházi törvényszék az egyházból való kiközösítéssel sújtotta Maria Miana és Antonio Baso nevű egyént, akik Szűz Mária előttük való állítólagos megjelenésével babonás mániát eredményeztek egyes tartományokban.

Százezer ember tett hajléktalanná az árvíz Amerikában. Lisszabonból jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Az Egyesült Államok nagy területén pusztító árvíz eddig százezer embert tett hajléktalanná és több mint hárommillió hold termőterületet pusztított el. A mezőgazdasági károkat többmillió dollárra becsülik. A katonák tizezrei dolgoznak a Mississippin és Illioná folyók gátjának megerősítésén.

Francia kitüntetését kapott az argentin kövel. Vichyből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Petain tábornagy, az argentin nemzet ünnep alkalmával utnyújtotta az argentin nagykövetnek a francia államfő által az argentin állam-elnöknek adományozott Becsületrend nagykeresztjét.

Olaszország élelmiszerkészlete elegendő az aratásig. Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A fasiszta miniszteriumközi tanács vasárnap Mussolini elnökletével ülést tartott. Az ülésen az árszabályozás és az élelmiszerkérdéseivel foglalkoztak. A földművelésügyi miniszter jelentésében megállapította, hogy Olaszország élelmiszerkészlete elegendő az aratásig.

A tanév befejezése a katolikus iskolákban. A Hercegszék Iroda a következők közlésére kérte fel a Magyar Kurirt: A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a Budapesti Közlönyben megjelent 9100—1943. számú rendeletében intézkedett az idei iskolaév befejezéséről. A bíboros hercegszék püspöki kar megbízásából az idő rövidségére való tekintettel ezúton értesíti az összes katolikus iskolák igazgatóit, hogy az iskolai év befejezéséről a kultuszminiszter intézkedésével azonos módon

A NAGYVÁRADI KALVINEUM DIAK-INTERNATUSBA a felvétel az 1943-44. iskolai évre 1943. június hó 30-án zárul. Elhelyezést nyerhetnek a nagyváradi középiskolákban tanuló diákok. Évi díj 850 P. Jelentkezni lehet mindegy hétköznap az internátus vezetőjénél, Teleki-u. 27. szám alatt.

A cseh-morva protektorátus gazdasági fellendülése. Most néhány éve, hogy a cseh-morva protektorátust bekapcsolták a német birodalom gazdálkodásába. A pár év alatt a háború ellenére is hatalmas fejlődésről lehet beszámolni. A protektorátus gazdasági élete nemcsak teljesen rendbejött, de fontos tényezője a német háborús gazdálkodásnak is. Az előző uralom utolsó évében kimutatott 160.000 munkanélküli egytől egyig eltűnt, sőt munkáshiány lépett fel. A fellendülés még biztosabb jele a takarékpénztárak növekedése. A takarékpénztárak betétállománya tavaly 11.5 milliárd koronáról 43.2 milliárdra, a bankoké pedig 23 milliárdról 28 milliárdra emelkedett. Jelentős haladás mutatkozik az élelmiszer-ellátás terén is. A vajtermelés megkétszereződött, a cukorrépa és olajos növények termelése nagy mértékben fokozódott. A gabonatermelés is annyira fejlődött, hogy a protektorátus lassanként már e tekintetben sem szorul a birodalom segítségére. (TEK)

Megjelent a Hírel legújabb száma. Gazdag tartalommal most hagyta el a sajtót a Hírel legújabb, májusi száma. A vezető tanulmányt „Alkotmány és alkotmányfejlesztés” címmel Csekey István egyetemi tanár írta, közvetlen módon vizsgálva benne alkotmányunk természetét és azokat a lehetőségeket, melyekkel alkotmányunkat a mai idők szellemének megfelelően továbbfejlesztjük. A továbbiakban Vita Sándor a Balkán-kérdés történelmi fejlődését foglalja össze a bécsi kongresszustól napjainkig, különösen kihangsúlyozva azt a szerepet, melyet e terület sorsának alakulásában Magyarország játszott. Külön érdekessége a számnak Mályusz Elemér forrás értékű tanulmánya: „A magyarság a középkori Erdélyben”. A honfoglaló magyarság erdélyi megtelepülését, terjeszkedését irányát és ütemét mutatja be a neves történész mindenre kiterjedő részleteséggel, sok vonatkozásban egészen új megvilágításba helyezve e sokat vitatott kérdést. Fontos tanulmánya még a Hírel új számának Szöllősy András „Magyar zeneírás” című összefoglaló cikke, valamint Barát Jenő ismertetése Magyarország 1942. évi népmozgalmáról. A folyóirat főanyagát több figyelő cikk egészíti ki. A magas színvonalú nemzetpolitikai szemlélet Albrecht Dezső, Kéki Béla, Venczel József és Vita Sándor szerkesztik. Megjelenik minden hónapban egyszer. Előfizetési díj egy évre 12 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás király-tér 5. I.

Olvassa és teressze a Magyar Lapokat!

APOLLO Filmszínházban

A Szent László ünnepihét alkalmával készült filmfelvételek bemutatása.

Kedd, szerda, csütörtök, péntek.

1. A Szent László hét színpomája. Színes vetített képekben bemutatja: Papp Lajos,
2. A Szent László hét eseményei filmen.
3. Erdély kapuja. nagyváradi kulturális filmje.
4. Legjobb magyar és külföldi híradók.
5. Premier a Nemzetiben.
6. Légi támadás (színes tréfás rajzfilm).
7. Kolozsvártól Zagonig.
8. A kis kakuk. A nemzetközi filmversenven díjazott magyar kis film.

Jegyelővét.
 Rendes helyárat!

BELVAROSI

Hétfőn utoljára!

Késő

Bulla, Muráthy,
 Jávor, Sárdy

Kedden csak 16 éven felülieknek!

Viharos éjszaka

a német filmgyártás leksikerültebb vígjátéka

Egy fülledt levegőjű
 hotelszoba titka a

11-es

Főszereplők: Lázár Mária, Jávor, Csontos, Rajnay, Maklár.
 Enekel: Weigand Tibor. (a „Bűvös vadász” c. opera részleteiben).
 Lendvay Andor, a m. kir. Operaház tagja.

Keddtől a CASINO-ban.

Hétfőn utoljára.

Heten mint a gonoszok

Epizód a Földközi tengeri harcból:

Amerikai repülő támadása egy olasz kórházhajó ellen

Rómából jelentik: A Messaggero írja: Lapozva az olasz haderők főparancsnokságának a jelentéseit gyakran visszatér olyan epizód, ami nem válik éppen díszösségé az ellenségeinknek. Ilyen például annak az olasz kórházhajójának a megtámadása is, amelyről az április másodikiki olasz hadijelentés számolt be. Az olasz kórházhajót fényes nappal 17 ellenséges repülőgéppel támadta meg. Tévédzről szó sem lehetett: a hajó egy-magában haladt, a kórházhajók szokásos felismertető jeleit viselve a karthágói öböl közepén. S a támadó északamerikai repülőgépek — mert azok voltak — légi bombák, gyorstüzélgépek és gépfegyver-lövedékek záporát zúdították a vöröskeresztes olasz kórházhajóra. A kormányos, aki a tüzből sem mozdult el helyéről, a vállán megsebesült. A hajó parancsnoka, aki mellette állt, sietett a segítségére. Ezenkívül még másik 14 személy könnyebben vagy súlyosabban megsebesült: 6 megsérültek csaknem mind azok a katonák, akiket a kórházhajó előzőleg sebesülten már a fedélzetre vett. A hajót — mint a kormányos elmondta — dum-dum golyók és gyorstüzélgépek robbanó gránátjai is érték. Amikor végre elviharzott a támadás s a kórházhajó megrongált állapotban folytathatta az utját, érdekes látvány tárult hirtelen a parancsnok tekintete elé: a távolban egy másik kórházhajó hanykolódott segélyre szorulóan a hullámokban, amelyet előzőleg szintén ellenséges légitámadás ért. Ez a

fedélzeten néhány ellenséges sebesültet is vitt: 5 franciát, 4 angolt és egy új-zélandit. S amikor az egyik londoni származású angol sebesültet megkérdezték, hogy mi a véleménye erről a kórházhajó ellen intézett barbár támadásról, ezt válaszolta: „Amerikai gangszterek voltak!” Ezzel nem is állított ugyan valótlanul, viszont elfelejtette, hogy az amerikai „gangszterek” előtt angol „gentlemen”-ek jártak e téren elől jó példával.

FERENCJÓZSEF
KESERŰVÍZ

LÉGOLTALMI KÖZLEMÉNYEK. Kötelező légtalmai utánpótló tanfolyam kezdődik folyó hó 26-án délután 5 órakor a Ritoók Zeigmond utcai áll. elemi iskolában az alapkiképzésben már részvevő házparancsnokok és helyettesek részére. A kiképzés időtartama 4 nap, napi 2 órában. Megjelenni tartoznak a házparancsnokok és helyettesek a következő utcákból: Sal Ferenc utca a Könyves Kálmán utcától a Rákóczi utig. Pósa Lajos u. Polgárőr utca, Gömbös Gyula utca, Schlauch tér, Gerliczy utca, Endrődy utca, Bartha utca, gróf Ciano utca, Lukács György utca a Könyves K. utcától a Rákóczi utig. Légtalmai Liga Nagyváradi Csoportja.

A város egykeleti némmargalma

SZÜLETÉSEK:

Lukács Imre vendéglői csapos fia Imre, Stern Nándor kereskedő leánya Lea, Lajos Imre szücssegéd fia Ferenc, Erdős Gergely villanytelepi fűtő leánya Mária, Matikás Demeter földműves leánya Flóra, Juhász Ferenc cipészsegéd leánya Ilona, Abrudán Demeter napszamos leánya Juliánna, Hus József kereskedő fia László, Domján Ferenc hentes és mézárós fia Ferenc, Venyike Károly földműves fia Károly, Gál Antal szabósegéd fia Miklós, Vajda Lajos MAV órabéres fűző fia Árpád, Balázs Dezső városi vámos fia István, Balázs Dezső városi vámos fia László, Gyarmati János földműves leánya Ilona, Kenyeres Sándor kereskedő fia Mihály, Mrofesák Gyula kéményseprő segéd leánya Irma, Buzi Gábor loápoló fia László, Bertha József asztalossegéd fia József, vitéz Sándor András m. kir. h. alhadnagy leánya Erzsébet, Gál András kovácssegéd leánya Mária, Szabó Árpád gyógyszersegéd fia Zserind, Pál Sándor napszamos fia Sándor, Sipos Lajos földműves fia Lajos, néh. Balogh István napszamos fia Gyula, Kraszner Sándor fodrászsegéd leánya Ibolya, Vértési György magán-tisztviselő leánya Beáta, Asechner Lajos MAV pályamester leánya (?), Obuch Jenő husipari szöv. igazgató fia András, Solymosi János MAV segéd tiszt leánya Mária, Nácsa Antal iskolafelügyelő leánya Klára, Abrudán Grácián bérkocsissegéd leánya Irén, Páth József cipészsegéd leánya Katalin, Pécsi János magán-tisztviselő fia Attila, Szücs Gábor molnárségéd fia Róbert, Peirika László gyárimunkás leánya Erzsébet, Almási Vince földműves leánya Margit, Szilágyi Péter MAV mozdonyvezető fia István, Kanizsai Károly r. kat. kántor leánya Katalin, Hess József kéményseprősegéd fia Ferenc, Dávidovits János lakatossegéd fia József.

HÁZASSÁGOK:

Joó Gyula gyümölcskereskedő és Nagy Sára, Dobos Károly épületlakatos segéd és Tóth Ilona, Fenichel Nándor gyári munkás és Bauer Cizella, Bakcsy Gergely m. kir. repülőfőhadnagy és Hegedűs Margit, Abrudán Grácián fuvaros és Morvai Irén, Kies József autófényező és Csákvári Ilona, Horváth József kádarmester és Madarász Katalin, Bekes András hentes és mézáróssegéd és Irinyi Rozália, Zimetbaum Béla kötött szövőtáru kereskedősegéd és Maged Janka, Fazekas János főpincér és Zatureczky Ilona, Drágos István asztalossegéd és Tóth Margit, Schwartz Gyula kötszövő segéd és Kaufmann Rozália, Öze Gyula Nostra áruraktár altisztje és Komán Anna.

HALÁLOZÁSOK:

Karina Mária 42 éves, Haranghi Károlyné Loráncz Erzsébet 33 éves, Mihucz Mártonné Méhes Etelka 46 éves, Czuckermann Magdolna 12 éves, özv. Henn Jánosné Leese Piroska 90 éves, özv. Pipos Józsefné Kiss Sarolta 74 éves, Markovits Hirsch Hermann 65 éves, Faragó János 67 éves, Opra Márton 21 éves, Román Irén 4 hetes, Bereczki Margit 2 hónapos, Loló István 15 éves, Darabauth Ferenc 62 éves, özv. Milica

Péterné Máthé Virág 87 éves, özv. Herskovics Zsigmondné Gelberg Sarolta 78 éves, Tógyer Imre 55 éves, Domokos Sándor 67 éves, Kovács Gyula 43 éves, özv. Kaesula Györgyné Papp Anna 71 éves, özv. Siteri Elekne Kohn Rozália 73 éves, Trabalka Ferenc 56 éves, Asechner 5 perces, Gróf Teréz 2 éves, özv. Klincsek Józsefné Kostyál Eugénia 57 éves, Bodnár József 52 éves,

Schwartz Mór 79 éves, özv. Gyenge Sándorné Bozsodi Eszter 77 éves, özv. Meisner Kálmánné Mandl Sarolta 74 éves, Bereczky Olga 36 éves, Hannburg Salamon 55 éves, Horváth József 7 hónapos, Jakó Jolán 1 hónapos, Vass Károly 18 éves, Póth Farkas 33 éves, Matisz Pálné Mile-Margit 35 éves, Pordea Péterné András Ilona 58 éves, Wallner Jenő 50 éves, Varga Rozália 18 óras.

Ferfir ihákat, használtak a legjobban lehet, eladhat

MOLNÁR

hasznaltruh. sziet-ben bémer-tér t. udvarban, hívásra hazhoz jövök.

SPORT

Elsők lehettünk volna

Kikapott a Csepel, de kikapott a NAC is

Minden nagyváradi NAC-szurkoló érezte, hogy ha valamikor, úgy most a két ponttal vezető Csepel elveszthet két pontot s akkor a NAC, ha legyőzi a Törekvést, jobb gólaránnyal elfoglalhatta volna az első helyezést. Soha annyira nem drukkoltak még a Fradi győzelmének Váradon, mint most. A Fradi győzött is, de a Csepel pontvesztésénél szomorubb számunkra a NAC érthetetlen veresége. Az a csapat, amely kétségtelenül az ország legjobb csapatai között áll, sőt talán legjobbjai, most érthetetlen vereséget szenved a bajnokság

utolsóelőtti helyezettjétől. Amilyen öröm volt minden váradi számára a nagyváradi fiuk mult vasárnap nagy-szerű svájci szereplése, olyan megfoghatatlan a mostani gyenge szereplés.

A bajnokság különben úgy látszik, végig ilyen izgalmas lesz úgy az első helyért folyó harc, mint a kiesés elkerüléséért folyó ádáz küzdelem. A NAC vereség is talán ezzel magyarázható leginkább, hogy kiesőfélben lévő csapattal kellett mérkőznie.

A vasárnap forduló eredményei:

Törekvés—NAC 3:1 (1:0)

Játékvezető: Kékesi. A bihari utcában 2500 néző volt kíváncsi a két csapat összecsapására. A Törekvés kezdte a játékot és azonnal támadólag lép fel. A hazai közönség lelkes biztatása közben, már a 4. percben kapufát lönek a kőbányai csatárok. Azután mezőnyjáték és NAC-támadás alakul ki, de a Törekvés védők jól harcolnak. Két eredménytelen szöglet után, a 9. percben Tóth M. megugrik, de 10 méterről fölé lö. A 11. percben Garamszegi kicselezi a NAC védelmét, még a ráfutó Vécseyt is és gölt lö. A 13. percben Kristóf beadását Vécsey és Déri egyszerre akarja elérni: a labda felső kapufára esik. A Törekvés most nagyon szorongat. A váradi támadások kialakulását részben a jól működött Törekvés védelem, részben a balszerencse hiúsítja meg. A 36. percben Bodola kapufát lö. Sárvári, majd Szegedi lö kapura. A következő percben Bodola elől a kapus Sárvári elé üti a labdát, de ő kihagyja a nagy helyzetet.

A második féldő váradi támadásokkal indul. Hamarosan azonban ismét a hazai csapat kerül fölénybe. Váltakozó játék, némi Törekvés fölényvel. A NAC sehogysem tud igazán veszélyes lenni. A 10. percben Gál beadását Kristóf gólbá fejeli. Utána ismét a NAC támad, de puba csatársora nem tud eredményt elérni. A 25. percben Kristóf lövés: fogja Vécsey. A következő percben Bodola kicselezi a védelmet és csak az utolsó percben tudnak előre menteni. A 30. percben Garamszegi lövés: védí Vécsey. A 40. percben Bo-

dola kitér és gölt lö. Fellángol a váradi fiukban a lelkesedés, lelkesen támadnak, gölt azonban mégis a hazai csapat ér el az utolsóelőtti percben, Kristóf révén.

Hirdetéseket telefonon nem vesz fel a Kiadóhivatal

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulójának többi eredményei

Ferencváros—Csepel 3:1 (1:0).	Ujpest—Gamma 2:1 (1:1).
Kolozsvár—DIMÁVAG 4:0 (3:0).	Elektromos—Szolnok 8:2 (6:0).
Szeged—Haladás 5:1 (4:0).	SALBTC—Kispest 4:0 (2:0).
Ujvidék—Vasas 4:2 (2:2).	
1. Csepel 27 18 3 6 82:50 39	
2. NAC 27 17 3 7 80:47 37	
3. Ferencváros 27 14 5 8 80:45 33	
4. Gamma 27 11 10 6 63:47 32	
5. SALBTC 27 12 8 7 66:58 32	
6. Ujpest 27 12 6 9 72:65 30	
7. Vasas 27 12 5 10 54:46 29	
8. Szolnok 27 12 4 11 68:53 28	
9. Ujvidék 27 10 6 11 50:54 26	
10. Elektromos 27 9 5 13 57:50 23	
11. Kispest 27 9 5 13 52:59 23	
12. Kolozsvár 27 9 4 14 56:64 22	
13. DIMÁVAG 27 7 8 12 46:70 22	
14. Haladás 27 7 7 13 55:85 21	
15. Törekvés 27 6 6 15 36:73 18	
16. Szeged 27 7 3 17 50:101 17	

Hirdessen

a Magyar Lapokban

Osztályozó mérküzések

BVSC — SZVSE 2:2 (1:0),
DVSC — BLSZKÁRT 3:2 (3:1).

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Rézgálic ha nincs, szőlő permetező-
anyagot beszerezhet Szacsavay-u. 17.
pincében. 83

Vennék vasvázu kerti butort. Ajánla-
tokat a kiadóba kérek. 79

200 darab gyümölcszálító ládika el-
adó, Dr Boross Istvánné, Ritoók Zsig-
mond-u. 1. sz. 103

Eladó faj belga óriás nyulak, Vörö-
marty-utca 34. 88

Angoraszórt, gubancot, bármilyen
mennyiségűt, veszek, Székely, Kapu-
pus-u. 11. 86

Ingatlan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, kony-
hás és fürdőszobás, kertes házat köz-
pontban megvételre keresek. Ci-
meket a kiadóba kérek. 823

Megbízom részére ház vagy szőlőin-
gatlan megvételre, megbízom
készennt, életjáradékot fizetne. Megbí-
zott Dobay-Könyves ügyvéd, Szaniszló
utca 4. 101

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, min-
dennemű fergek irtását 38 évi gyakor-
lattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6.
Telefon 27—56. 513

Uj cserépkályhák készítését, cserép-
kályhák átrákását, szabadalmazott fű-
tőszerekkel, készíti Beszenyei István
kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 34-08.

Paragázzal poloskát, molyt, petéit
mindenből felelősséggel irtja, Csutorás
Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Állást nyec

Napszamosokat, 17—18 éves ifjakat,
kocsisokat és béreseket felvételre keres
a Dreher-Haggenmacher Sörgyár Jelent-
kezés a váradszőlősi telepen 10—12
óra között. 81

Gyermekszertő, megbízható jobb ke-
resztény szobalányt keresek Hlatky
Endre-utca 2. sz. I. em. 1. ajtó. 92

Állást keres

Másolást vállalko saját gépem. —
Címet a kiadóba kérek. 74

Elveszett

Elveszett balkézre való barna, női
bőrkesztyű Árvaház utcától—Szilágyi
Dezső-utcaig. Megtalálót kérem adja le
a Magyar Lapok kiadóhivatalának, ahol
iló jutalomban részesül. 85

Elveszett vasárnap délután 4—6 kö-
zött Kapucinus—Magyar utca között
egy autópumpa, Becsületes megtaláló
50 P jutalomban részesül. Kötés rum
és likörgyár, Kapisztrán-tér 4. 102

Lakás

Butorozott szoba, fürdőszoba haszná-
lattal kiadó. Cim a kiadóban. 70

KIADÓTULAJDONOS, SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelős-szerkesztő: Dr. Paál Árpád
Tulajdos kiadó: Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda R. T.
Lászlóváros

Készült a Szent László-nyomda r. t.
kőrtorgogepen Nagyvárad, Szilágyi
Dezső utca 5. szám.